

## UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 23 marca 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi zasądził od pozwanego Ł. Z. na rzecz powoda Akademii (...) w Ł. kwotę 2.282,89 złotych z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od kwoty 1.495 złotych od dnia 31 marca 2015 roku do dnia zapłaty z tym zastrzeżeniem, że stopa odsetek po dniu 1 stycznia 2016 roku nie przekroczy maksymalnych odsetek za opóźnienie oraz kwotę 717 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd Rejonowy ustalił, że Ł. Z. oraz Akademia (...) w Ł. zawarli, w dniu 1 października 2010 roku umowę o warunkach odpłatności za studia na kierunku pedagogika.

Zgodnie z § 3 zawartej przez strony umowy, nie uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych nie zwalniało studenta z obowiązku uiszczania czesnego. Student (pозwany) był zobowiązany do zapłaty czesnego w wysokości 3.720 zł za I rok studiów oraz 3.735 zł za II rok studiów. Dla studentów pierwszego i drugiego czesne rozłożone było na 12 rat miesięcznych (w I roku po 310 zł każda a w II po 415 zł każda). Termin płatności czesnego za dany miesiąc upływa 10-ego każdego miesiąca. W przypadku wpłaty po terminie student zobowiązany był do zapłaty odsetek umownych w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, nie więcej jednak niż czterokrotność stopy lombardowej NBP

Pomimo zawarcia z uczelnią umowy o warunkach odpłatności za studia, wstąpienia w poczet studentów pozwany nie uregulował należnych powodowi opłat za studia. Pismem z dnia 17 lipca 2013 r. wezwano pozwanego do zapłaty czesnego w wysokości 1.495 zł.

Brak płatności czesnego dotyczył części opłaty za listopad 2011 r. w wysokości 220 zł oraz opłat za grudzień 2011 r., styczeń 2012 r. oraz luty 2012 po 425 zł. Brak płatności czesnego dotyczył łącznie 1.495 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za częściowo zasadne.

W okolicznościach niniejszej sprawy bezsporny był fakt, iż pozwany zawarł z Akademią (...) w Ł., nieokreśloną w kodeksie cywilnym, a zdefiniowaną obecnie w art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (dalej - P.) umowę „o świadczenie usług edukacyjnych”, w której Uczelnia zobowiązała się do świadczeń na rzecz pozwanego usług edukacyjnych określonych w art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym, a w zamian za wyżej wymienione usługi (...), pozwany zobowiązał się zapłacić cenę - czesne, płatne za każdy semestr – zgodnie z postanowieniami przepisów wewnętrznych Uczelni.

Zgodnie bowiem z art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym, warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1, określa umowa zawarta między Uczelnią a studentem w formie pisemnej.

Spór między stronami sprowadzał się do ustalenia, czy roszczenie to uległo przedawnieniu, czy też nie.

W ocenie Sądu Rejonowego uczelnia miała prawo naliczyć pozwanemu czesne za pierwszy rok studiów, bowiem pozwany został przyjęty w poczet studentów, rozpoczął studia lub miał możliwość ich rozpoczęcia. Pozwany zobowiązany był na podstawie umowy do uiszczenia czesnego za pierwszy semestr w formie ratalnej. Brak jest dowodów na opłacenie przez pozwanego czesnego za listopad i grudzień 2011 r. oraz styczeń i luty 2012 r. w łącznej wysokości 1.495 zł. Wobec powyższego wysokość jak i istnienie roszczenia Sąd uznał za udowodnione.

Odnosząc się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Ustawa z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym definiuje typ nazwanej umowy o świadczenie usług edukacyjnych. Przepisy tego aktu prawnego zawierają bowiem regulacje określające w sposób wystarczający elementy przedmiotowo istotne umowy, która bezspornie łączyła strony niniejszego postępowania w stosunku obligacyjnym.

Powyższe konstatuje, iż zastosowanie będzie miała regulacja ogólna kodeksu cywilnego wyrażona w art. 118, która wskazuje na dwa terminy przedawnienia roszczeń tj. 10 - letni będący zasadą oraz 3 - letni dla roszczeń okresowych i związanych z działalnością gospodarczą. Niewątpliwym jest, iż zawarcie przedmiotowej umowy nie było związane z działalnością gospodarczą ani nie było także świadczeniem okresowym.

Obowiązującym powódkę okresem przedawnienia roszczeń jest zatem okres 10 - letni.

Umowa została zawarta w dniu 1 października 2010 roku a terminy płatności chesnego przypadały po tej dacie. Pozew zaś został wniesiony w dniu 31 marca 2015 roku, co czyni zarzut przedawnienia roszczenia bezzasadnym.

Sąd Rejonowy dostrzegł, że na skutek noweli ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, poczynszy od 1 października 2014 roku wszedł w życie przepis określający dla roszczeń uczelni wynikających z umowy o świadczenie usług edukacyjnych, trzyletni termin przedawnienia, uznał jednak, że w realiach przedmiotowej sprawy okoliczność ta pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie.

Wskazał, że art. 32 ustawy zmieniającej prawo o szkolnictwie wyższym nie rozstrzyga kolizji terminów przedawnienia w razie ich skrócenia bądź przedłużenia odnośnie roszczeń wymagalnych przed 1.10.2014 r.. W ocenie Sądu Rejonowego należy się jednak odwołać do posiłkowego stosowania przepisów intertemporalnych wprowadzających kodeks cywilny, które prof. Z. R. określał jako normy o charakterze ogólnym, mające zastosowanie ogólne do także późniejszych kwestii intertemporalnych (późniejszych niż tylko wprowadzenie w życie kodeksu cywilnego) – Z. R., Prawo cywilne, Część ogólna).

Chodzi tutaj mianowicie o art. XXXV ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz.U. nr 16, poz. 94 z późn. zm.). Z przepisu tego wynika, iż do roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego (a w przedmiotowym wypadku należałoby to odczytać – nowelizacji p.s.m.), a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nie przedawnionych, stosuje się przepisy kodeksu (a zatem – nowsze prawo) dotyczące przedawnienia z następującymi ograniczeniami:

- 1) początek, zawieszenie i przerwanie biegu przedawnienia ocenia się według przepisów dotychczasowych, gdy chodzi o czas przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego;
- 2) jeżeli termin przedawnienia według przepisów kodeksu cywilnego (a zatem nowszego prawa a w naszym wypadku nowelizacji p.s.m.) jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego; jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed dniem wejścia w życie kodeksu cywilnego nastąpiłoby przy uwzględnieniu terminu przedawnienia określonego w prawie dotychczasowym wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Z przepisu tego wynika, iż termin dłuższy – dotychczasowy przedawnienia – wcale nie ulega skróceniu – przez nowelizację – z datą wsteczną. Co najwyżej – od dnia wejścia w życie nowelizacji – rozpoczniemy na nowo liczenie według terminu krótszego. Przepis ten chroni zatem wierzyciela, kosztem dłużnika.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Rejonowy uwzględnił żądanie strony powodowej w zakresie należności głównej. Na uwzględnienie zasługiwało nadto roszczenie odsetkowe strony powodowej wyrażone w pozwie ale jedynie w części.

W niniejszej sprawie powód domagał się zasądzenia odsetek maksymalnych, liczonych od dat płatności za poszczególne miesiące. Odsetki przedawniają się jednak z terminem 3 lat, jako roszczenie o świadczenie okresowe. Na rzecz powoda (w związku z podniesionym zarzutem przedawnienia) należało zatem zasądzić odsetki umowne za

okres 3 letni, poprzedzający wytoczenie powództwa – a zatem za okres od 31 marca 2012 r. do dnia 10 lutego 2015 r. (bo takie było żądanie pozwu, w którym wyraźnie podniesiono, że odsetki umowne żądane są do dnia 10 lutego 2015 r.). Kwota skapitalizowanych odsetek za ten okres to 787,89 zł.

Jednocześnie brak było podstaw do zasądzenia odsetek umownych maksymalnych od skapitalizowanych odsetek, gdyż umowa tego nie przewidywała. Wprawdzie powód był uprawniony do żądania odsetek ustawowych za skapitalizowane odsetki ale takiego żądania nie zgłosił. W tym stanie rzeczy zasądzenie odsetek ustawowych (a w części ustawowych za opóźnienie) od skapitalizowanych odsetek, byłoby wyjściem ponad żądanie, bo dotyczyłoby innej podstawy faktycznej i prawnej żądania. W związku z powyższym za okres od dnia wytoczenia powództwa należało zasądzić odsetki maksymalne (a od 1 stycznia 2016 r. odsetki maksymalne za opóźnienie) jedynie od wysokości należności głównej.

Orzeczenie o kosztach Sąd Rejonowy oparł na art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

Apelację od wskazanego wyroku złożył pozwany, zaskarżając go w części uwzględniającej powództwo i zasądzającej od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu.

Skarżący zarzucił wyrokowi:

1) rażące naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść wyroku tj. art. 233 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Rejonowego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego;

2) rażące naruszenie przepisów prawa materialnego tj.:

a) art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;

b) art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym;

c) art. 160a ust. 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym;

d) art. 99 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym;

e) art. 117 § 1 i 2 k.c.;

f) art. 118 k.c.;

g) art. 751 k.c.;

h) art. 43<sup>1</sup> w związku z art. 33<sup>1</sup> k.c. w związku z art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym w związku z art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej;

poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego w niniejszej sprawie;

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje;

- względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

**Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze, że niniejsza sprawa podlega rozpoznaniu według przepisów o postępowaniu uproszczonym i Sąd drugiej instancji nie przeprowadzał postępowania dowodowego, to stosownie do art. 505<sup>13</sup> § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku zostaje ograniczone jedynie do wyjaśnienia jego podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Na wstępie rozważań należy wskazać, że Sąd II instancji rozpoznając apelację, ocenił stan faktyczny ustalony przez Sąd I instancji jako prawidłowy i zgodny z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a w konsekwencji na podstawie art. 382 k.p.c. przyjął jego ustalenia za własne. Sąd Rejonowy zgodnie z przepisami k.p.c. przeprowadził postępowanie dowodowe, ustalając stan faktyczny w sposób szczegółowy.

Zaskarżony wyrok podlega jednak zmianie z uwagi na naruszenie przepisów prawa materialnego, jakiego dopuścił się Sąd Rejonowy.

Zgodzić należy się z poglądem, że do przedawnienia roszczenia o opłatę za studia określoną w umowie zawartej na podstawie art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198), miał zastosowanie dziesięcioletni termin przewidziany w art. 118 k.c..

Sąd Rejonowy w sposób wadliwy ocenił jednak skutki wyżej wskazanej nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w szczególności znaczenie normy intertemporalnej zawartej w art. 32 ustawy zmieniającej, zgodnie z którym nowy przepis art. 160a ust. 7 stosuje się do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, a więc przed dniem 1 października 2014 roku.

Powyższa ustawa nowelizująca zawiera więc przepis intertemporalny regulujący kwestię przedawnienia roszczeń uczelni. Niezależnie od pewnej ułomności regulacji zastosowanej w tym przepisie znajduje on zastosowanie w realiach przedmiotowej sprawy.

W związku z powyższym brak jest podstaw do odwoływania się posiłkowo do przepisów wprowadzających inne akty prawne, jak choćby wskazany przez Sąd Rejonowy Kodeks Cywilny. Notabene wybór akurat tych przepisów przez Sąd Rejonowy ma charakter dowolny i niczym nieuzasadniony biorąc pod uwagę, że Kodeks Cywilny jest w hierarchii aktów prawnych ustawą równorzędną z innymi ustawami i nie sposób przypisać mu jakiejś dominującej roli. Co więcej to właśnie ustawy szczególne mogą regulować terminy przedawnienia poszczególnych roszczeń odmiennie niż Kodeks Cywilny.

Skoro w realiach niniejszego postępowania powód dochodzi zapłaty czesnego za miesiące listopad i grudzień 2011 r. oraz styczeń i luty 2012 r., to wejście w dniu 1 października 2014 roku noweli ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym spowodowało, że przedawniły się one odpowiednio: w listopadzie i grudniu 2014 r. oraz styczniu i lutym 2015 roku. Pozew w niniejszej sprawie powód złożył zaś w marcu 2015 roku, co czyni zarzut przedawnienia zasadnym.

Oczywiście przewidziana przez ustawodawcę nowelizacja ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i zakres intertemporalny jej stosowania ograniczyła prawa wierzyciela. Okres *vacatio legis* powyższej ustawy był jednak na tyle długi, że powód mógł wystąpić z powództwem przeciwko pozwanemu zanim jego roszczenia uległy przedawnieniu.

Kierując się przedstawioną argumentacją, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powoda, jako stronę przegrywającą postępowanie apelacyjne. Zasądzona z tego tytułu kwota 100 złotych stanowi zwrot uiszczony przez pozwanego, jako opłata od apelacji.